

Nr 230.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående åtgärder till lindrande av nöden bland vissa arbetslösa järnbruksarbetare; given Stockholms slott den 4 maj 1923.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härigenom föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

G. Malm.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 4 maj 1923.

Närvarande:

Statsministern TRYGGER, ministern för utrikes ärendena HEDERSTIERNA, statsråden MALM, EKEBERG, BESKOW, MALMROTH, HASSELROT, STRIDSBERG, LÜBECK, CLASON, WOHLIN, PETTERSSON.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Malm, anför:

I anledning av den till innevarande års riksdag den 13 sistlidne februari avlåtna propositionen nr 52 angående viss ändring i reglerna om avstängning från arbetslöshetshjälp i fall av arbetskonflikt beslöt riksdagen enligt skrivelse den 13 april 1923, nr 79, att vid utövandets

av den statliga arbetslöshetshjälperksamheten skola, utöver förut gällande direktiv, tillämpas de regler för yrkesbestämningen, som angivits i statsutskottets vid skrivelsen fogade utlåtande nr 30. Kungl. Maj:t förordnade därpå den 14 berörda april i överensstämmelse med detta riksdagens beslut.

De sålunda meddelade nya bestämmelserna rörande den statliga arbetslöshetshjälperksamheten avse att mildra verkningarna av regeln, att vid allmän arbetskonflikt inom ett fack samtliga de arbetare, som haft sin sista mera stadigvarande anställning inom detta fack, skola avstängas från såväl kontant understöd som nödhjälpsarbete samt att vid partiell konflikt enahanda åtgärder skola, med visst undantag, vidtagas beträffande vederbörande ort.

Enligt ifrågavarande bestämmelser skall beträffande varje arbetslös, som omhändertagits av arbetslöshetsorgan, anställas en undersökning för fastställande av, huruvida den av honom vid anmälningen till erhållande av arbetslöshetshjälper lämnade yrkesuppgiften fortfarande kan anses riktig. Skulle därvid konstateras, att hans sista mera stadigvarande anställning varit vid arbetsställe, där driften definitivt eller åtminstone för längre tid nedlagts av annan anledning än arbetskonflikt, bör arbetslöshetsorganet betrakta honom såsom icke längre tillhörande yrket. Den yrkesbestämning, som sålunda skett, blir därefter avgörande för hans förhållande till arbetslöshetshjälpen. De inom yrket kvarstående få, om yrket provas lida av kristidsarbetslöshet, fortfarande förmånsställning till erhållande av arbetslöshetshjälper, så länge arbetsfred varar. Inträder åter inom yrket arbetskonflikt, som påkallar avstängning, drabbas de av denna. För de från yrket avskilda upphör den av yrkets krisläge motiverade förmånsställningen, men då de representera ett lokalt överskott på arbetskraft, kunna de få tillträde till friplatser, i regel vid statliga nödhjälpsarbeten. De bliva naturligen oberoende av de avstängningsåtgärder, som vidtagas i anledning av arbetskonflikt inom deras dittillsvarande yrke.

Beträffande järnbruksarbetarna, vilka på grund av rådande allmän konflikt inom facket enligt statens arbetslöshetskommissions cirkulär den 1 februari 1923 äro avstängda från arbetslöshetshjälper, har emellertid ett särskilt tillvägagångssätt medgivits. Det skall nämligen stå arbetslöshetskommissionen fritt att med ledning av till buds stående uppgifter omedelbart ställa friplatser i erforderligt antal till de lokala arbetslöshetskommittéernas förfogande för att provisoriskt användas för de arbetslösa, vilka i enlighet med nyss angivna grunder provas tillhöra det lokala arbetskraftsoverskottet. Det definitiva bestämmandet får sedermera verkställas på grundval av de utredningar, som kommittéerna efter närmare

undersökning hava att ingiva till kommissionen, och de upplysningar, som kommissionen i övrigt kan inhämta.

Dessa bestämmelser skola, enär intet annat blivit stadgat, tillämpas från och med den 14 innevarande april, då Kungl. Maj:ts beslut i ämnet meddelades. I den mån de friplatser, som tilldelas järnbruksarbetare, avse kontant arbetslöshetsunderstöd, kan detta alltså icke utgå för tid före nämnda dag. Och de järnbruksarbetare, som hänvisas till nödhjälpsarbete, erhålla endast sin avlöning för utfört arbete. Det må emellertid anmärkas, att under riksdagens behandling av ärendet angående de nya bestämmelserna frågan om en retroaktiv tillämpning av desamma varit föremål för beaktande. I detta hänseende tillåter jag mig erinra om följande.

I omförmälda den 13 februari 1923 avgivna proposition nämndes intet om retroaktiv tillämpning av de föreslagna bestämmelserna. En inom andra kammaren väckt motion om sådan tillämpning från den 1 februari 1923 avstyrktes i statsutskottets ovanberörda, den 18 mars 1923 avgivna utlåtande nr 30. I en vid nämnda utlåtande fogad reservation påyrkades däremot, att de i propositionen föreslagna ändrade grunderna för meddelande av arbetslöshetshjälp skulle tillämpas retroaktivt, räknat från och med den 1 februari 1923. Sedermera hemställde statsutskottet i ett med anledning av kamrarnas skiljaktiga beslut genom memorial den 22 mars 1923, nr 36, avgivet sammanjämningsförslag, att den i omförmälda motion föreslagna retroaktiviteten skulle räknas från den 1 mars 1923 och att därvid åt den, som enligt de i memorialet förordade grunderna skulle hava ifrågakommit till nödhjälpsarbete, i stället måtte beredas kontant understöd. Detta sammanjämningsförslag antogs av andra kammaren, men avslogs av första kammaren. Under dess behandling i sistnämnda kammare antyddes emellertid av talare, som icke gillade förslaget i övrigt, att billigheten syntes tala för en retroaktiv tillämpning av de bestämmelser, som bleve antagna, och att, om sammanjämningsförslaget fölle, riksdagen borde sättas i tillfälle att särskilt besluta om retroaktiviteten. Vid gemensam votering den 10 april 1923 godtog slutligen riksdagen statsutskottets utlåtande nr 30.

I anledning av interpellation har statsministern den 28 sistlidne april i riksdagens andra kammare, efter redogörelse för vad i nu omförmälda ärende förekommit, anfört följande:

»Sedan riksdagen sålunda uttalat sig mot en retroaktiv tillämpning av de nya bestämmelserna, måste enligt min mening frågan härom anses förfallen. Detta utesluter emellertid icke, att staten på ett särskilt

Interpellationssvar.

sätt bispringer de arbetslösa järnbruksarbetare, vilka enligt de nya bestämmelserna komma i åtnjutande av arbetslöshetshjälp, men under den avsevärda tid, som krävts för tillkomsten av dessa bestämmelser, icke kunnat erhålla sådan hjälp. Tvärtom synas åtskilliga skäl tala för vidtagande av särskilda åtgärder för sådant ändamål, såvitt detta kan ske enligt rimliga grunder och utan alltför stora kostnader för det allmänna.

Till stöd för denna uppfattning kunna främst åberopas humanitära krav. Det lär nämligen vara otvivelaktigt, att nöd råder bland de sedan lång tid arbetslösa järnbruksarbetarna. Detta är ock grunden till den förmånsställning, som riksdagen i överensstämmelse med statsutskottets förslag tillerkänt denna arbetargrupp i fråga om erhållande av friplatser.

Vad angår den långa tid, som direktivfrågans avgörande tog i anspråk, måste visserligen fasthållas, att, enligt vad statsmakterna vid upprepade tillfällen hävdad, de arbetslösa icke gent emot staten äga någon rätt till arbetslöshetshjälp och att förty icke heller den omständigheten, att riksdagens beslut om mildring i direktiven ej kunnat fattas omedelbart, medför rätt till något slags gottgörelse för dem, som under mellantiden enligt de äldre direktiven varit avstängda från arbetslöshetshjälp. Men det torde å andra sidan icke kunna förnekas, att vad som under ärendets behandling förekommit kan hava ingivit de arbetslösa järnbruksarbetarna en förväntan, att de tilltänkta mildringarna i direktiven skulle komma dem till godo avsevärt tidigare än nu blivit fallet. I detta sammanhang må ock nämnas, att enligt inkomna upplysningar vissa kommuner utdelat arbetslöshetsunderstöd åt ifrågavarande från statlig arbetslöshetshjälp avstängda arbetare, möjligen i förhoppning att till täckande av denna utgift erhålla bidrag av statsmedel.

Enligt min mening torde övervägande skäl tala för, att staten bringar hjälp i föreliggande fall.

Hjälpen kan enligt den princip, som legat till grund för riksdagens beslut, endast tillgodokomma sådana arbetslösa järnbruksarbetare, vilka enligt de den 14 april 1923 utfärdade bestämmelserna åtnjuta friplatser (av arbetslöshetskommissionen numera betecknade såsom »arbetssökande järnbruksarbetare»).

Den torde, vare sig friplatsen givits i form av kontant arbetslöshetsunderstöd eller, såsom vanligen lär bli fallet, i form av nödhjälpsarbete, böra utgöra ett kontant belopp, motsvarande summan av de understödsbelopp, som den arbetslöse enligt gällande grunder skulle hava uppburit för tiden från och med den 1 mars till och med den 13 april

1923, därest vederbörande kommun då med bidrag av statsmedel idkat verksamhet för beredande av arbetslöshetsunderstöd och den arbetslöse varit i åtnjutande därav; vid beräkning av detta belopp må hänsyn tagas endast till de dagar under nämnda tid, då den arbetslöse saknat arbete.

Därest den arbetslöse ej från vederbörande kommun erhållit något understöd, torde staten böra ensam vidkännas nu angivna belopp. Det finnes emellertid, såsom förut antytts, fall, då kommunen under ifrågavarande tid bistått den arbetslöse antingen med vanligt arbetslöshetsunderstöd eller med understöd i annan form. För sådan händelse är uppenbart, att vad han från kommunen uppburit bör avdragas från det belopp, som enligt nyss angivna grunder eljest tillfallit honom. Beträffande den ersättning, som kommunen då i stället kan hava att uppbära av statsmedel, synas däremot två olika alternativ vara värda närmare övervägande. Enligt det ena skulle kommunen, med hänsyn till den extraordinära beskaffenheten av nu ifrågavarande hjälpverksamhet, av statsmedel uppbära ersättning för allt vad den utgivit. Enligt det andra skulle kommunen, i anslutning till den för arbetslöshetsunderstödsverksamheten gällande principen, uppbära ersättning endast med hälften av vad den utgivit eller, om kommunen under ifrågavarande tid idkat sådan understödsverksamhet och därvid åtnjutit förhöjt statsbidrag, med den sålunda fastställda högre andelen. Givet är, att i intetdera fallet av statsmedel bör utgå mera, än den arbetslöse enligt ovan angivna grunder ägt uppbära, om kommunen ej meilankommit. För valet emellan de två alternativen erfordras utredning, som ännu icke medhunnits.

De för ifrågavarande hjälpverksamhet erforderliga medlen synas böra genom arbetslöshetskommissionen tillhandahållas vederbörande arbetslöshetskommitté, som utdelar hjälpen efter sedvanlig behovsprövning och enligt de närmare bestämmelser, som kommissionen kan finna erforderligt meddela.

Kostnaderna för de nu ifrågasatta åtgärderna torde, även enligt det första av nyss angivna alternativ, icke komma att överstiga 100,000 kronor.

Såsom ovan antytts, är undersökning, särskilt i fråga om de två nyss omförmälda alternativen, ytterligare erforderlig. För dess åstadkommande remitteras ärendet i dag till arbetslöshetskommissionen för avgivande av utlåtande.

På grund av vad sålunda anförts kan jag till svar å interpellantens frågor förklara, att proposition till riksdagen angående åtgärder till lin-

drande av nöden bland vissa arbetslösa järnbruksarbetare är under förberedande och torde komma att före utgången av nästa vecka avlåtas till riksdagen.»

Statens
arbetslöshets-
kommission.

Efter det berörda den 28 april en promemoria, innefattande det i interpellationssvaret framlagda förslaget, blivit remitterad till statens arbetslöshetskommission, har kommissionen i utlåtande den 2 innevarande maj anfört följande:

Det förslag, som framställts i den remitterade promemorian, innebär att ett extraordinärt understöd av statsmedel skulle utdelas till sådana arbetslösa järnbruksarbetare, som enligt de den 14 april 1923 utfärdade bestämmelserna åtnjuta friplatser. Den sålunda föreslagna begränsningen i den tilltänkta understödsverksamhetens omfattning ansluter sig till de av innevarande års riksdag beslutade villkoren för användningen av anslaget till arbetslöshetens bekämpande, och på grund härav har arbetslöshetskommissionen icke något att i sak invända mot nu ifrågasatt del av det remitterade förslaget. Kommissionen anser sig emellertid böra erinra om att tilldelningen av friplatser till järnbruksarbetarna med stöd av gällande föreskrifter verkställas i två omgångar, den ena provisorisk och den andra definitiv. Den provisoriska tilldelningen är redan till största delen slutförd, under det att den definitiva tilldelningen kommer att äga rum omkring den 15 innevarande maj, till vilken dag kommissionen från arbetslöshetskommitéerna infordrat den noggrannare utredning, som skall ligga till grund för sistnämnda tilldelning. Då den provisoriska tilldelningen av friplatser måst verkställas med största skyndsamhet och på grundval av en mycket summarisk prövning av förhållandena, låter det tänka sig att enstaka arbetare, som provisoriskt tilldelats friplats, sedermera vid den definitiva tilldelningen befinnas icke tillhöra den kategori av arbetslösa, som enligt de i ämnet utfärdade föreskrifterna kan erhålla friplatser. Med hänsyn härtill vill kommissionen hemställa, att de blivande bestämmelserna i ämnet erhålla sådan avfattning, att av dem tydligt framgår, att de ifrågasatta understöden skola tillgodokomma sådana arbetslösa järnbruksarbetare, som vid den definitiva tilldelningen av friplatser komma i åtnjutande av dylik plats.

Enligt den remitterade promemorian skulle den föreslagna hjälpen utgå i form av ett kontant belopp, motsvarande summan av de understödsbelopp, som den arbetslöse enligt gällande grunder skulle hava uppburit för tiden från och med den 1 mars till och med den 13 april 1923, därest vederbörande kommun då med bidrag av statsmedel idkat verksamhet för beredande av arbetslöshetsunderstöd och den arbetslöse varit i åtnjutande därav. Mot de sålunda föreslagna principerna för det ifrågasatta understödets utgående har arbetslöshetskommissionen icke något att erinra. Kommissionen vill emellertid sätta ifråga, huruvida icke till förekommande av missförstånd i de blivande bestämmelserna borde mera tydligt utsägas, att den föreslagna hjälpen skall komma vederbörande arbetslösa till del utan avseende på om den kommun, som de tillhöra, under den angivna tidsperioden haft rätt att med bidrag av statsmedel bedriva kontant understödsverksamhet eller icke.

I den remitterade promemorian föreslås vidare, att i de fall, då den arbetslöse icke under perioden 1 mars—13 april 1923 från vederbörande kommun er-

hållit något understöd, det på ovan angivet sätt beräknade kontanta beloppet oavkortat skall tilldelas honom av statsmedel. I de fall, däremot, då kommunen under nämnda tidsperiod bistått den arbetslöse med understöd i den ena eller andra formen, skulle värdet av vad den arbetslöse sålunda från kommunen erhållit avdragas från det belopp, som enligt angivna grunder skulle av statsmedel tilldelas honom. Därest avdrag gjordes, skulle kommunen av statsmedel erhålla viss ersättning för vad den under den nu ifrågavarande tidsperioden utgivit i understöd åt den arbetslöse.

De sålunda föreslagna bestämmelserna synas arbetslöshetskommissionen väl motiverade, och har kommissionen icke något att erinra mot desamma.

Beträffande beloppet av den ersättning, som i nyss angivna fall skulle av statsmedel utgå till vederbörande kommun, framställas i promemorian två alternativa förslag. Det första av dessa förslag innebär, att kommunen skulle erhålla ersättning för allt vad den utgivit. Det andra förslaget går ut på att kommunen skulle erhålla ersättning allenast med ett belopp, som proportionellt motsvarade det av kommunen för dess understödsverksamhet åtnjutna statsbidraget.

För bedömande av dessa båda alternativ har arbetslöshetskommissionen verkställt en undersökning angående omfattningen och arten av den hjälpverksamhet, som vederbörande kommuner under nu ifrågavarande tidsperiod utövat till förmån för arbetslösa järnbruksarbetare. Under den korta tid, som stått kommissionen till buds för avgivande av det begärda yttrandet i frågan, har det icke varit kommissionen möjligt att utföra en fullständig undersökning av hithörande förhållanden. Vad kommissionen lyckats utröna i saken kan emellertid sammanfattas sålunda:

I närvarande stund äro omkring 800 friplatser för järnbruksarbetare ställda till 24 kommuners förfogande. Kommissionen har hunnit undersöka förhållandena rörande den kommunala hjälpverksamheten i 21 av dessa 24 kommuner. Av nämnda 21 kommuner hava 16 tilldelat avstängda järnbruksarbetare understöd under tiden 1 mars—13 april. Av de järnbruksarbetare, som sålunda erhållit kommunalt understöd, äro 453 st. att hänföra till det lokala överskottet av arbetskraft, under det att 170 st. äro att hänföra till den kvarblivande stammen av nu ifrågavarande yrkesarbetare. I allmänhet har den kommunala hjälpen lämnats genom fattigvårdens försorg, men i några fall har understödet tillhandahållits genom arbetslöshetskommittéerna eller provisoriskt tillskapade hjälporgan. Hjälpen har mestadels lämnats med iakttagande av individuell behovsprövning samt har företrädesvis utgått in natura och endast mera sällan med kontanta belopp. I fem fall hava blandningsformer mellan understöd in natura och kontanta understöd förekommit. Av de 623 personer, som under den angivna tiden erhållit understöd, äro 513 familjeförsörjare och 110 ungarlar. Kostnaderna för hjälpen till ifrågavarande 623 personer hava uppgått till sammanlagt omkring 31,000 kronor, av vilken summa omkring 28,000 kronor kommit familjeförsörjarna till del. Kostnaden för understödet åt de 453 personer, som äro att hänföra till det lokala överskottet av arbetskraft, kan beräknas till omkring 22,500 kronor.

De 3 kommuner, vilkas verksamhet i nu förevarande avseende kommissionen icke medhunnit att undersöka, hava endast erhållit ett fåtal friplatser för järnbruksarbetare sig tilldelade, vadan siffrorna från dessa kommuner icke kunna antagas hava någon nämnvärd inverkan på storleken av det som kommunalt understöd utbetalade totalbeloppet.

Med ledning av ovanstående uppgifter kan man beräkna, att, därest ersättningen till kommunerna skulle utgå i enlighet med det första av de båda i promemorian framförda alternativa förslagen, kostnaden härför skulle komma att uppgå till omkring 22,500 kronor.

Därest åter ersättningen till kommunerna skulle utgå efter det andra av de alternativa förslagen, skulle kostnaden för ifrågavarande ersättning enligt av kommissionen verkställda beräkningar bli omkring 14,000 kronor.

Skillnaden i kostnad mellan de båda förslagen kan således beräknas komma att utgöra omkring 8,500 kronor.

Då detta belopp är jämförelsevis obetydligt i förhållande till hela kostnaden för den ifrågasatta statliga hjälpverksamheten och då de kommuner, inom vilka ett större antal järnbruksarbetare är boende, otvivelaktigt blivit ekonomiskt ganska betungade genom av dem utövad understödsverksamhet, finner sig arbetslöshetskommissionen böra giva företräde åt det alternativa förslag, enligt vilket kommunerna skulle av statsmedel uppbära ersättning för hela den kostnad de iklätt sig i nu ifrågavarande avseende.

Vad därefter angår totalkostnaden för den i promemorian ifrågasatta statliga hjälpverksamheten, anser kommissionen att man vid beräkningen av nämnda kostnad kan utgå från ett understödsbelopp av 14 kronor per vecka och person. Ifrågavarande belopp utgör nämligen det för hithörande kommuner beräknade medeltalet av de högsta understöd, som enligt gällande föreskrifter kunna utgå. Med tillämpning av denna beräkningsgrund skulle det extraordinära understödsbeloppet för den tidsperiod av sex veckor, om vilken i ärendet är fråga, komma att utgöra 84 kronor per person. Därest sagda belopp skulle komma att tilldelas samtliga de 800 arbetslösa järnbruksarbetare, vilka provisoriskt tilldelats friplatser, skulle hela kostnaden för tilldelningen bli 67,200 kronor. Med hänsyn till att den provisoriska tilldelningen av friplatser till järnbruksarbetare ännu icke är avslutad, torde emellertid det sålunda beräknade beloppet böra höjas till 70,000 kronor.

Ifrågavarande belopp torde vara erforderligt under förutsättning att statsmakterna godtaga det alternativa förslag beträffande ersättningen till kommunerna, som kommissionen här ovan förordat. Skulle det andra alternativa förslaget i nu ifrågavarande hänseende godtagas, torde kostnaden enligt vad ovan anförts kunna nedsättas till 61,500 kronor.

Slutligen vill kommissionen framhålla, att då det givetvis kan inträffa, att vid den definitiva tilldelningen av friplatser till järnbruksarbetare antalet friplatsinnehavare kommer att stiga utöver vad ovan angivits, beloppet av det för ändamålet avsedda anslaget synes böra beräknas förslagsvis.

Från detta kommissionens utlåtande hava tre av dess ledamöter anmält avvikande mening samt anfört:

I det yttrande, som arbetslöshetskommissionen den 9 mars 1923 avlämnade med anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 52, uppgives antalet arbetslösa järnbruksarbetare, som med anledning av den pågående lockouten avstängts från arbetslöshetshjälp, till 3,022 personer. Enligt det förslag, varöver kommissionen nu avgiver yttrande, skulle cirka 800 personer från denna industri, som på grund av diverse skäl icke längre anses tillhöra densamma, kunna tillerkännas understöd enligt vissa grunder under tiden 1 mars—13 april 1923.

Då enligt vår mening ingen av de personer, som på sin tid avstängdes från statlig hjälp på grund av omskrivna konflikt, hade någon möjlighet att inverka

på de förhållanden, som föranledde konflikten, hade frågan om beredande av fortsatt hjälp bort läggas på en bredare basis. Då emellertid denna väg på grund av riksdagens i ärendet fattade beslut icke är framkomlig, synes emellertid den lilla del, som nu förutsättes kunna tillerkännas retroaktiv hjälp, böra erhålla sådan under hela den tid, som avstängningen varat, eller från och med den 1 februari till och med den 13 april 1923. De skäl, som tala för att hjälp bör beredas under tiden efter den 1 mars, synas oss nämligen med samma styrka tala för att sådan bör utgå jämväl under februari månad. Bemärkas bör nämligen, att flertalet av de personer, det härvid lag gäller, genom en före konflikten befintlig långvarig arbetslöshet i regel förbrukat alla egna resurser, varför den första avstängningsmånaden torde hava medfört samma svårigheter som tiden efter den 1 mars.

Då kostnaderna för denna hjälpverksamhet under tiden 1 mars—13 april 1923 efter av kommissionen skisserade grunder beräknats till c:a 70,000 kronor, torde kostnaderna för tiden 1 februari—13 april kunna beräknas till omkring 120,000 kronor.

Med bifall i övrigt till de riktlinjer, som av kommissionen förordas för den ifrågasatta hjälpverksamheten, få vi som vår mening framhålla, att detta understöd synes oss böra omfatta hela avstängningstiden eller från och med den 1 februari till och med den 13 april 1923.

Då jag nu har att underställa Kungl. Maj:t ifrågavarande ärende, *Departements-
chefen.* får jag uttala min anslutning till vad statsministern i sitt interpellationssvar anfört. Av de två alternativ, han omförmålt, synes mig, med hänsyn till vad arbetslöshetskommissionen därutinnan anfört, det vara att föredraga, enligt vilket kommunerna skola av statsmedel uppbära ersättning för hela den kostnad, de iklätt sig i nu ifrågavarande avseende. Jag kan icke förorda, att, såsom de skiljaktiga ledamöterna i kommissionen hemställt, hjälpen skall beräknas för längre tid tillbaka, än statsutskottet i sitt sammanjämningsförslag ifrågasatt eller från och med den 1 mars 1923.

I anslutning till kommissionens utlåtande synas emellertid ett par förtydliganden böra göras i det uti interpellationssvaret framlagda utkastet till bestämmelser i ämnet. Det torde sålunda böra utsägas, att hjälpen endast skall tillgodokomma sådana järnbruksarbetare, som åtnjuta friplatser enligt den slutliga utdelningen av dylika platser. Vidare synes lämpligt att uttryckligen förklara, att hjälpen skall utgå vare sig vederbörande kommun under den avsedda tiden ägt meddela arbetslöshetsunderstöd med bidrag av statsmedel eller ej haft rätt därtill.

Ifrågavarande bestämmelser böra därför enligt min mening erhålla i huvudsak följande avfattning:

1. Hjälpen utgår helt av statsmedel och avser tiden från och med den 1 mars till och med den 13 april 1923. Den tillgodokommer endast sådana arbetssökande järnbruksarbetare, vilka på grund av slutlig prövning enligt de härom den 14 april 1923 meddelade bestämmelserna åtnjuta friplatser. Den utgår vare sig vederbörande kommun under angivna tid ägt meddela arbetslöshetsunderstöd med bidrag av statsmedel eller ej haft rätt därtill.

2. Hjälpen skall, vare sig friplatsen givits i form av kontant arbetslöshetsunderstöd eller i form av nödhjälpsarbete, utgöra ett kontant belopp, motsvarande summan av de understödsbelopp, som den arbetslöse enligt gällande grunder skulle hava uppburit för tiden från och med den 1 mars till och med den 13 april 1923, därest vederbörande kommun då med bidrag av statsmedel idkat verksamhet för beredande av arbetslöshetsunderstöd och den arbetslöse varit i åtnjutande därav; vid beräkning av detta belopp må hänsyn tagas endast till de dagar under nämnda tid, då den arbetslöse saknat arbete.

3. Därest den arbetslöse under ifrågavarande tid från kommunen åtnjutit arbetslöshetsunderstöd eller annat understöd, skall vad han sålunda uppburit eller värdet därav avdragas från det belopp, som eljest skulle hava tillfallit honom enligt ovan angivna grunder, samt i stället utgå till kommunen. Till kommun sålunda utgående ersättning må icke i något fall överstiga vad den arbetslöse själv skulle hava ägt uppbära såsom hjälp av statsmedel, om han ej erhållit understöd från kommunen.

4. De erforderliga medlen skola genom arbetslöshetskommissionen tillhandahållas vederbörande arbetslöshetskommitté, som utdelar hjälpen efter sedvanlig behovsprövning och enligt de närmare bestämmelser, som kommissionen må finna erforderligt meddela.

Enligt arbetslöshetskommissionens beräkningar komma kostnaderna för de nu ifrågasatta åtgärderna att uppgå till omkring 70,000 kronor. Dessa medel synas mig lämpligen böra beredas genom anlitan av femte huvudtitelns allmänna besparingsfond, vilken i allt fall torde kunna lämna det bidrag till statsregleringen för budgetåret 1923—1924, som i statsverkspropositionen förutsatts.

På grund av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att för vidtagande av åtgärder till lindrande av nöden bland vissa arbetslösa järnbruksarbetare i huvudsaklig överens-

stämmelse med de av mig angivna grunderna må av femte huvudtitelns allmänna besparingsfond tagas i anspråk ett belopp av förslagsvis 70,000 kronor.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdde hemställan behagar Hans Maj:t Konungen lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Torsten Wolff.
